

SPIS TREŚCI

WSTĘP

5

Rozdział I

Krzysztof Łastowski: **EKOLOGIA A FILOZOFIA. Od ekologii jako nauki biologicznej do ekologii jako wiedzy humanistycznej**

11

1. O przedmiocie ekofilozofii

11

1.1. Uwagi wprowadzające

11

1.2. Wokół przedmiotu ekofilozofii

13

1.3. Standard merytoryczny

14

1.4. Standard metodologiczny

18

2. Historyczno-filozoficzne przesłanki ekofilozofii

19

2.1. Filozofia i nauka nowożytna jako wyraz utopijnej wizji wolności człowieka

20

2.2. Przewyciężenie antropocentryzmu, czyli odkrycie świata natury: teoria Darwina i koncepcja Kropotkina

22

2.3. Ekocentryzm, czyli droga ku egzystencjalnej równości istot żywych - idee filozofii ekologicznej

24

2.4. Wnioski

25

3. Teoretyczne i empiryczne przesłanki ekofilozofii

25

3.1. Wprowadzenie

25

3.2. Ekologia jako specjalna dziedzina biologii, czyli o podstawach wiedzy ekologicznej

28

3.3. Interdyscyplinarne rozumienie ekologii, czyli o powiązaniach teorii ekologicznych z innymi rodzajami wiedzy biologicznej

32

3.4. Humanistyczne rozumienie ekologii - wiedza ekologiczna jako element kultury ludzkiej

45

3.5. Transdziedzinowe rozumienie ekologii – idea powiązań korespondencyjnych w ekofilozofii

50

4. Résumé

52

Rozdział II

Zbigniew Hull: **PROBLEMY FILOZOFII EKOLOGII**

55

1. Przyrodnicze i społeczne przesłanki kształtowania się filozofii ekologii

55

1.1. Kryzys ekologiczny

55

1.2. Społeczne przesłanki współczesnego kryzysu ekologicznego

58

1.3. Światopoglądowe przesłanki współczesnego kryzysu ekologicznego

60

2. Kształtowanie się nowego podejścia do problematyki ekologicznej

63

3. Przedmiot i pole problemowe filozofii ekologii

66

3.1. Przedmiot filozofii ekologii

66

3.2. Główne problemy filozofii ekologii	70
3.3. Filozofia ekologii a inne dyscypliny ekologiczne	76
3.4. Filozofia ekologii jako nowa dyscyplina filozoficzna	80
4. Główne nurty we współczesnej filozofii ekologii	80
4.1. Filozofia ochrony i kształtowania środowiska	81
4.2. Filozofia alternatywy ekologicznej	82
5. Filozofia ekorozwoju	89
6. Résumé	95

Rozdział III

Włodzimierz Tyburski: **GŁÓWNE KIERUNKI I ZASADY ETYKI ŚRODOWISKOWEJ**

1. Geneza etyki środowiskowej (ekologicznej)	97
2. Przedmiot i zadania etyki środowiskowej	100
3. Główne kierunki etyki środowiskowej	101
3.1. Etyka antropocentryczna (homocentryczna)	102
3.2. Etyka biocentryczna (indywidualistyczna)	103
3.3. Etyka holistyczna (ekosystemowa)	106
3.4. Etyka ochrony zwierząt	108
4. Rola wartości w etyce środowiskowej	113
5. Wartości-cele etyki ekologicznej: życie i zdrowie	114
5.1. Życie jako podstawowa wartość etyki środowiskowej	114
5.2. Kryteria rozwiązywania sytuacji konfliktowych z punktu widzenia życia jako wartości	115
5.3. Krytyka stanowiska uznającego życie za fundamentalną wartość etyki	116
5.4. Zdrowie jako zasadnicza wartość etyki środowiskowej	118
6. Wartości-środki etyki ekologicznej: odpowiedzialność, powściągliwość, wspólnotowość-solidarność	120
6.1. Odpowiedzialność	120
6.2. Umiarkowanie (powściągliwość)	122
6.3. Wspólnotowość (solidarność)	125
7. Deontologiczny aspekt etyki środowiskowej	127
7.1. Koncepcja rewerencji dla życia H. Skolimowskiego	127
7.2. Etyka szacunku dla natury P. Taylora	128
8. Etyka środowiskowa a edukacja ekologiczna	130
9. Résumé	132

Rozdział IV

Józef M. Dołęga: **EKOLOGIA W TEOLOGII I FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ**

1. Wprowadzenie	133
2. Problematyka ekologiczna w teologii	134
2.1. Główne problemy ekologiczne w teologii	135

2.2. Główne zasady dialogu ekologicznego w teologii	137
2.3. Główne kierunki praktycznych działań ekologicznych w teologii	145
3. Ekologia w filozofii orientacji arystotelesowsko-tomistycznej	156
3.1. Wyjaśnienia terminologiczne	156
3.2. Przedmiot badań ekofilozofii orientacji arystotelesowsko-tomistycznej	156
3.3. Z zagadnień metodologii ekofilozofii orientacji arystotelesowsko-tomistycznej	157
3.4. Główne zagadnienia merytoryczne ekofilozofii orientacji arystotelesowsko-tomistycznej	159
4. Résumé	163

Rozdział V

Andrzej Papuziński: ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA A KULTURA	165
---	-----

1. Świadomość ekologiczna a kryzys nowoczesnego społeczeństwa	165
1.1. Kryzys ekologiczny jako kryzys kultury	165
1.2. Kryzys kultury jako kryzys świadomości	169
1.3. Rozwój świadomości ekologicznej jako cel ekologii	172
2. Świadomość ekologiczna jako problem filozoficzny	173
2.1. Świadomość ekologiczna a świadomość	175
2.2. Świadomość ekologiczna a filozofia świadomości	177
2.3. Świadomość ekologiczna a filozofia kultury	180
3. Modele świadomości ekologicznej	186
3.1. Model socjologiczno-empiryczny	187
3.2. Model perswazyjno-aksjologiczny	193
3.3. Model transcendentualno-krytyczny	198
4. Ekologiczny kryzys współczesnej kultury a modele świadomości ekologicznej	205
4.1. Religia chrześcijańska a kryzys ekologiczny	206
4.2. Humanizm renesansowy a kryzys ekologiczny	207
4.3. Dualizm kartezjański a kryzys ekologiczny	210
4.4. Współczesna gospodarka a kryzys ekologiczny	212

Summary	219
Zusammenfassung	221
Содержание	223

Indeks nazwisk	225
-----------------------	------------

Noty o autorach	231
------------------------	------------